

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 264/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Združenia domových samospráv, o.z.**, Rovniankova 14, Bratislava, zastúpeného Tkáč & Partners, s.r.o., Hrnčiarska 29, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Svk/24/2023 z 29. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia práv podľa čl. 2 ods. 5 v spojení s čl. 3 ods. 2 až 4 a čl. 9 ods. 1 až 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“) s následkom porušenia čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 7 ods. 2, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Svk/24/2023 z 29. januára 2025. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný úrad Banská Bystrica vydal 21. októbra 2022 rozhodnutie, ktorým vyhovel protestu prokurátorky Okresnej prokuratúry Banská Bystrica podanému proti rozhodnutiu stavebného úradu Banská Bystrica z 15. októbra 2020, ktorým stavebný úrad vydal stavebné povolenie pre spoločnosť PROFINEX staving, a.s. Proti rozhodnutiu okresného úradu podal stavebník odvolanie, ktoré Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, sekcia výstavby a vyvlastňovania rozhodnutím z 1. februára 2023 zmenil tak, že protestu prokurátora nevyhovuje.

3. Sťažovateľ sa domáhal zrušenia rozhodnutia okresného úradu správnou žalobu, ktorú Krajský súd v Banskej Bystrici odmietol uznesením z 13. apríla 2023 podľa § 98 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku ako podanú neoprávnenou osobou. Krajský súd konštatoval, že aktívne legitimovaným subjektom na podanie žaloby proti rozhodnutiu o nevyhovení protestu je len prokurátor, čím nie je nijak dotknuté právo účastníka konania na podanie správnej žaloby proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, ktoré neúspešne napadol prokurátor protestom.

4. Proti napadnutému uzneseniu správneho súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší správny súd napadnutým uznesením zamietol podľa § 461 Správneho súdneho poriadku ako nedôvodnú. Rovnako nepriznal účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popísal priebeh konaní pred správnymi orgánmi a správnymi súdmi, uviedol rozsiahle úvahy na tému významu občianskeho aktivizmu v oblasti životného prostredia a jeho prínosu pre spoločnosť, ako aj svoje presvedčenie o zaujatosti politickej reprezentácie proti nemu, ktorá sa prejavuje aj v činnosti správnych orgánov a súdov.

6. Porušenie ústavy a Aarhuského dohovoru sťažovateľ identifikuje v tom, že s ním nebolo zaobchádzané ako so subjektom zainteresovanej verejnosti, keď jeho podania sú správnymi súdmi vyhodnotené ako všeobecné a nezrozumiteľné. Nesúhlasí s právnym názorom najvyššieho správneho súdu a je presvedčený, že bol aktívne legitimovaným subjektom na podávanie správnych žalôb proti rozhodnutiu o nevyhovení protestu prokurátora. Nezákonne preto podľa neho rozhodoval aj najvyšší správny súd o jeho kasačnej sťažnosti.

7. Sťažovateľ namieta, že správne súdy s ním nekonali ako so zainteresovanou verejnosťou a jeho správnu žalobu posudzovali ako žalobu právnickej osoby. V tom identifikuje nesprávne právne posúdenie, pretože v konaní uplatňoval ochranu práva na priaznivé životné prostredie. Tým došlo k jeho diskriminácii a odmietnutiu spravodlivosti. Sťažovateľ opakuje svoje námietky o tom, že mu nebolo umožnené zúčastniť sa na konzultáciách podľa § 63 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

8. Napokon taktiež namieta spôsob, akým sa najvyšší správny súd vysporiadal s jeho návrhom na položenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“). To isté aj navrhuje v konaní o ústavnej sťažnosti, kde formuloval nasledujúce otázky: (i) či je doterajšia prax ústavného súdu v jeho veciach hodná ochrany právom Európskej únie, (ii) či sa rozhodnutia Súdného dvora vo veciach životného prostredia a ochrany ekologických spolkov týkajú všetkých oblastí ochrany životného prostredia, (iii) či sa rozsudok Súdného dvora č. C-416/10 má interpretovať extenzívne v kontexte vnútroštátneho práva, teda či sa prednosť environmentálnych záujmov aplikuje na všetky konania bez ohľadu na podoblasť práva životného prostredia a napokon (iv) či sa rozsudky Súdného dvora č. C-240/09 a č. C-243/15 majú interpretovať extenzívne v kontexte vnútroštátneho práva, teda či oprávnenie ekologického spolu zahŕňa aj oprávnenie podať

správnu žalobu v konaniach, keď prokurátor uplatnil prostriedok ochrany zákonnosti, a konať popri ňom ako neštátny subjekt ochrany verejného záujmu životného prostredia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v tvrdenom porušení označených práv v konaní vedenom pred správnymi orgánmi a správnymi súdmi, pričom za subjekt porušujúci dané práva sťažovateľ označil v petite svojej ústavnej sťažnosti výlučne najvyšší správny súd, ktorý prostredníctvom napadnutého uznesenia odmietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa.

10. Konceptia správneho súdnictva vychádza z prísnej koncentračnej zásady, v zmysle ktorej je správny súd oprávnený prihliadať len na také námietky uplatnené správnou žalobou, ktoré boli účinne uplatnené (teda včas splnená povinnosť tvrdenia a predloženia dôkazov k týmto tvrdeniam) už v správnom konaní, a to najneskôr pred odvolacím správnym orgánom, ktorý je oprávnený preskúmať napadnutý individuálny správny akt vydaný správnym orgánom prvého stupňa v celom rozsahu a odstrániť všetky jeho vady. Úloha správneho súdu sa v zásade obmedzuje len na posúdenie zákonnosti vysporiadania sa správnymi orgánmi s relevantnými námietkami účastníkov správnych konaní uplatnenými pred samotnými správnymi orgánmi. Uvedené vyplýva z dôsledného odlišovania právomoci správnych (výkonných) orgánov a súdnictva súvisiaceho s deľbou moci v právnom štáte. Správne súdy nemôžu nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, preto aj účastník správneho konania je povinný svoje oprávnené záujmy účinne hájiť už v konaní pred správnymi orgánmi a nespoliehať sa výlučne na ich aktivitu, aby tak mal správny orgán možnosť účinne sa zaoberať jeho argumentáciou a predloženými dôkaznými prostriedkami a vyhodnotiť ich v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia. Uznesenie najvyššieho správneho súdu, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom správneho súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

11. Za nedôvodnú vyhodnotil ústavný súd nosnú námietku sťažovateľa o jeho diskriminácii z dôvodu, že správne súdy o jeho žalobe konali ako o žalobe právnickej osoby, a nie ako o žalobe zainteresovanej verejnosti. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu, ako aj jemu predchádzajúce uznesenie krajského súdu za svojvoľné a je toho názoru, že je aktívne legitimovaným subjektom na podávanie správnych žalôb proti rozhodnutiu o nevyhovení protestu prokurátora (vrátane opravných prostriedkov, pozn.). Bez potreby detailného parafrázovania právnych záverov najvyššieho správneho súdu uvedených v napadnutom uznesení ústavný súd uvádza, že najvyšší správny súd, odkazujúc na rozhodnutie sp. zn. 7Svk/31/2023 z 20. decembra 2024 v obdobnej právnej veci, konzistentným a zákonným spôsobom ozrejmil, prečo sťažovateľovi aktívna vecná legitimácia neprislúcha. Za významné ústavný súd považuje aj usmernenie najvyššieho správneho súdu, v zmysle ktorého sťažovateľovi nie sú upierané označené práva, keďže je oprávnený podať všeobecnú správnu žalobu podľa § 178 ods. 1 Správneho súdneho poriadku smerujúcu proti rozhodnutiu, ktorým sa protestu prokurátora nevyhovelo.

12. Najvyšší správny súd sa dostatočne zaoberal aj návrhom sťažovateľa na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru. V bodoch 19 a 20 napadnutého uznesenia zrozumiteľne a logicky objasnil, prečo tieto otázky nemajú žiadnu relevanciu pre rozhodnutie

o podanej správnej žalobe. Právne závery najvyššieho správneho súdu považuje ústavný súd za logické, presvedčivé a ústavne akceptovateľné.

13. Zhrňujúc už uvedené, ústavný súd uzatvára, že najvyšší správny súd poskytol sťažovateľovi jasné, zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie, pričom reflektuje na ťažiskové skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o jeho kasačnej sťažnosti. Rozsah odôvodnenia rozhodnutí správneho súdu a najvyššieho správneho súdu preto nijako nevybočil z mantinelov práva na spravodlivý proces. V prípade sťažovateľa teda nemožno považovať závery uznesenia za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

14. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv neexistuje žiadna príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

15. Vzhľadom na to, že v uvedenej veci neboli splnené podmienky na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd nevyhovel ani žiadosti sťažovateľa o polozenie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru. Ústavný súd v danej súvislosti osobitne uvádza, že ani ich prípadné polozenie by nemalo vplyv na rozhodnutie ústavného súdu v danej veci, keďže sa svojím obsahom zameriavajú na činnosť sťažovateľa a rozhodnutia ústavného súdu bez uvedenia konkrétneho ustanovenia práva Európskej únie a nemajú vplyv na správnosť záverov rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho správneho súdu. Ide o všeobecné teoretické otázky bez konkrétneho presahu k aplikácii práva Európskej únie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu